

Södra Hultet, Dalen 1970.

Södra Hultets första familj bör rimligen ha varit Olof Olsson o Kajsa Olofsdotter och gårdens tillkomsttid omkring mitten av 1830-talet. Platsen var längst uppe i nordnordvästra spetsen av Dalen, i nära anslutning till den hårt nerslitna Sakebråten alldeles på gränsen till Odenstads skogsmark.

Olof Olofsson (1807 - 1874d), not 1832 – 1874
h Kajsa Olofsdotter (Stavnäs 1812 - 1882d) Vigda 1833.

Barn:

Kristina f 1834

Jonas f 1841

Anna f 1843

Anders f 1845

Maja Kajsa f 1848

Emma f 1851

Johannes f 1854 /död 1859/

Charlotta f 1856

Efter en tid i Stavnäs återkommer OO 1832 till den nedslitna hemgården Sakebråten och gifter sig följande år. 8 år senare noteras som byfogde (1840) och då som ägare av 1/48 (ca 2,1%).

Ännu i HFL 1851> är familjen noterad under "Sakebråten", men eftersom OO 1849 köper enheten 1¹⁰ i Dalen, kan detta betyda att han därmed lägger grunden till Södra Hultet, medan föräldrarna uppenbarligen bor kvar i fattiga "grannhuset". Omkr 1850 anges OO som "hemmansägare", medan hans fattiga styvmor, änkan Stina samtidigt noteras som "Understödshjon". Sammantaget bör detta rimligen innebära att Sakebråten och Södra Hultet till en början betraktades som en o samma gård... medan föräldrarnas "koja" måste ha varit i det närmaste en fallfärdig stuga/uthus på området...

Det är därför rimligt att anta att gårdsnamnet Hultet skapades som formell statushöjare för nybygget. Tillägget "Södra" torde tillkommit för att skilja gården från grannens torp? under Råda.

I HFL 1856 - 1860 finns notisen att OO varnats för "okristlig wandel" och några år senare förklaras att det varit en "warning för missämja med sina grannar".

1839 - vid Laga skifte - bestod hemmanet 1/3 Dalen av ägorna 1² - 1⁹.

1839 Litt G – Olof Olofssons äga var Sakebråten noterad som 1⁸

I samband med en hemmansklyvning 10 år senare (1849 A) delades ägan 1⁹ i tre mindre stycken 1¹⁰, 1¹¹ och 1¹² varav Olof Olofsson noteras för 1¹⁰, vilket bör vara den del som med tiden ges namnet Södra Hultet. Både 1⁸ och 1¹⁰ har sedermera införlivats med Nystugan.

Anders Olsson [1845 – emig till Nordamerika 1888]

h Matilda Andersdotter [1857 - emig till Nordamerika 1902] Vigda 1878

Barn:

Maria Charlotta f 1878 /emgr t NA 1897/

Anna Emilia f 1881

Karl Viktor f 1887

AO får arbetsattest till Kramfors 1885.

AO emigrerar till USA 13 april 1888 i sällskap med sin bror Jonas (f 1841).

Familjens äldsta dotter Maria reser över 1897, och Matilda följer efter 1902 tillsammans med de övriga barnen Anna och Karl.

Erik Gustaf Vesterberg (Eskilsäter 1844 - 1917d) – "arrendator"

h Stina Maria Olsson (Bolstad 1849 - utfl 1925) Vigda 1893.

Barn:

Helmfrid Ludvig f 1884,

Agnes Olivia f 1888

Fam inflyttar fr Magnebyn i nov 1904 som "arrendatorer" men köper gården några år senare.

Änkan SMO flyttar med sonens familj till Skäggebol.

Agnes Olivia med uä dtr Vanja Linnea f 1910, fl till Arvika köping 1910.

Helmfrid Ludvig Vesterberg (By 1884 - utfl 1925)
h Hilda Augustsson (Borgvik 1879 - utfl 1925) Vigda 1915.

Barn:

Henning Herbert Augustsson f 1899 - hustruns barn före äktenskapet

Elin Maria f 1904 - hustruns barn före äktenskapet

Gustaf Verner f 1908 - hustruns barn före äktenskapet

Fritz Harry f 1913

Anna Ottilia f 1915

Efter att ha köpt Hultet så infl fam ("statare") från Skäggebol 1919; men utfl 1925 till Skäggebol.

(På 1980-talet träffade jag Fritz Harry, som var på besök hos Oskar o Matilda på Byggningen i Galtebol. Anledningen var förstås att Matilda o Fritz var grannar under barndomen...)

=====
Karl Gustafsson Sköld (Grums 1865 - 1940d)
h Maria Larsson Dahlin (Ekshärad 1858 - 1934d) Vigda 1887

Barn:

Emil f 1890 /död 1920/,

Karl Gustaf f 1893,

Maria Ragnhild f 1896 /död 1930 - lunginflammation/. Ogift.

Fam köper gården 1925 av Helmfrid Vesterberg men flyttar inte in förrän 1928 fr torpet Marieberg und Odenstad.¹

KGS uppförde nytt bostadshus 1929.

=====
Karl Gustaf Sköld (Grums 1893 - 1973d)
h Olga Maria Andersson (Sillerud 1901 - 1988d) Vigda 1929.

Barn:

Erik Henry f 1921 / KG;s son/

Kerstin Maria f 1929 /död 1937/

"Kalle" o Olga köper gården av sina föräldrar år 1938 (SbV).

Kerstins död som 8-åring vid Högsätters färja 7 dec 1937, finns omnämnd under skolan i Byn.

Karl Olssons anteckningar - se nedan.

=====

¹ Under tiden hade gården brukats av Nils Johan Björkström o hans hustru Maria Johansson fr Råda som 1929 flyttade till Byn som brukare av Eken fram tills nye ägaren (Gustaf Eriksson) anlände i slutet av 1930-talet.

Erik Henry Sköld [1921 - 1987d] - skogsarbetare
h Greta Siv Irene [Stavnäs 1930 - 2005d] Vigda 1950.

Barn:

Britt-Lis Irene f 1952

Stefan Karl-Erik f 1956

Stewe Jan Henry f 1963

På 1970-talet bodde familjen i Säffle.

Efter Eriks bortgång levde Greta kvar ensam på gården... men i praktiken var hon under 1990-talet sambo med änklungen Kjell Johansson i Nytugan.

=====

Södra Hultet 12 ha (sammanlagt)

Karl Gustaf Sköld

Svenska gods och gårdar, del ii, utg 1944

KOMMENTARER och TILLÄGG

Skolläraren Karl Olsson i Häljebol berättar i sina minnesanteckningar om den tragiska olyckan som 1937 drabbade Karl o Olga Sköld på Södra Hultet:

Under mitten och slutet av trettioåret blev det stora förändringar i skolorna i Gillberga. Flera skolor lades ned, bland annat Fyxnäs skola och fröken Sahlin flyttades från Fyxnäs till Häljebol. ... Nu blev det lång väg till skolan för en del barn. Därför måste vi börja med skolskjutsar. Barnen t.ex. från Mon-Speked åkte delvis till Häljebol omkring 1,5 mil. Barnen från Fyxnäsområdet måste nu åka över färjan. Anordningarna vid Fyxnäs färja var mycket primitiva. Så inträffade en händelse, som skakade hela bygden. En morgon när skolbussen forslades över och lämnade färjan på Högsätersidan brast förankringen, och bussen började glida ned i vattnet. Samtliga i bussen skyndade ut och lilla småskoleflickan Kerstin Sköld var också med, men så märkte hon, att hon glömt skolväskan bak i bussen, och hon skyndade efter den. Men bussen stod så starkt på lut, att hon ej förmådde ta sig till bussdörren utan följde med bussen i djupet. Jag glömmer aldrig den kvällen, när jag åkte hem till familjen Skölds hem.

Det var en vacker kväll med månsken, allt var så tyst och stilla. Det ensligt belägna hemmet låg ödsligt mörkt. Jag knackade på och blev insläppt. De båda föräldrarna satt där tysta med ett tändt ljus på bordet. Till slut bröts tystnaden av fru Sköld. Vill skolläraren se henne. Ja, svarade jag. Vi gick uppför en trappa och in i ett rum. Där låg lilla Kerstin klädd i vitt på en bår och ljus var tända och blommor vid hennes sida. Det gjorde ett djupt intryck på oss. Månen lyste in genom fönstret, och det var nästan spöklik stämning. En stackars mor som förlorat sitt enda barn. Det fanns inga ord till tröst, och ändå kände jag att jag behövdes där just då. Ja, det var många tragedier under min 42-åriga lärartid. Flera både små och stora barn fick vi följa till den sista vilan. Skolan, hur skröplig den än var, blev ett hem, ett samhälle där barn, lärare och föräldrar sammansvetsades till en enhet. Bekantskapen med föräldrarna gjorde, att barnen ville vara oss till lags.

...

Händelsen inträffade 7 december 1937 då Kerstin Maria 8 år, och det var knappt någon i bygden som inte kom till Karl o Olga för att ta del av sorgen. Särskilt Olga var lång tid otröstlig, Kerstin var hennes enda egna barn... och min mor berättade ofta om hur Olga ständigt tänkte på varför, och vad hade hänt om någon vuxen hade funnits på plats för att hjälpa henne ur bussen – bl a min morfar fick ofta den omöjliga frågan... Redan några år innan – 1930 – hade man på Hultet drabbats av sorg, då Karls 33-åriga syster Maria avled i februari.

Färjeläget vid Skasås, Stavnäs i början av 1930-talet. Överfarten var här betydligt längre än vid Högsäter, men bilden avslöjar den relativa primitiviteten i förbindelsen som bör ha varit ungefär densamma då Kerstin förolyckades vid Högsäter en vinterdag 1937.

Karl och Olga Sköld. Trol 1960-tal.

Södra Hultet. Foto 1995.